

Governance v lesníctve

Dňa 1. 7. 2009 sa uskutočnil v Národnom lesníckom centre – Lesníckom výskumnom ústave vo Zvolene seminár s názvom *Governance v lesníctve*. Toto podujatie sa konalo v rámci projektu APVV-0692-07 IPOLES: Integrácia rozvojových, inovačných a environmentálnych politík pre lesníctvo. Zúčastnili sa ho zástupcovia Ministerstva pôdohospodárstva SR, Národného lesníckeho centra vo Zvolene, Technickej univerzity vo Zvolene, Univerzity Komenského v Bratislave, krajských lesných úradov a Lesov SR, š. p. Chýbala účasť neštátneho sektora, najmä združení vlastníkov neštátnych lesov, ktorým bol seminár tiež určený.

Projekt IPOLES je zameraný na získavanie informácií a vzdelávanie v rámci koordinácie a integrácie rozvojových inovačných a environmentálnych politík v kontexte lesného hospodárstva. Na jeho riešení sa podieľajú za podpory Agentúry pre podporu výskumu a vývoja Technická univerzita vo Zvolene a Národné lesnícke centrum. Projekt nadväzuje na ďalšie výskumné úlohy, napr. Ekonomické a sociálne podmienky trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch alebo Výskum inovácií v lesníctve a ich vplyv na rozvoj vidieka, čo je zárukou dlhodobejšieho výskumu v tejto oblasti aj do budúcnosti.

Seminár mal spolu s publikáciou s rovnakým názvom *Governance v lesníctve* slúžiť ako teoretický základ projektu IPOLES. Publikáciu vypracovali Dr. Ing. Jaroslav Šálka a Ing. Zuzana Sarvašová, PhD., spolu s ďalšími odborníkmi na jednotlivé predstavené témy: verejnú politiku, inovácie, regionálny rozvoj atď. Tvorí ju celkom 11 príspevkov, ktoré následne odzneli aj na odbornom seminári. Obsahom seminára boli okrem predstavenia projektu výstupy prednášajúcich na témy: *Governance – módný pojem alebo užitočný koncept?*, *Regionálny governance a lesníctvo*, *Governance v modernom štáte*, *Governance a EÚ*, *Governance v EÚ a lesníctvo*: *Inštitucionálne a politické nástroje lesníctva v Európskej únii*, *Globálny governance a lesníctvo*, *Inovačný governance a lesníctvo*, *Governance a štátna správa lesného hospodárstva*, *Corporate governance v lesníctve*, *Lesnícky governance a IPOLES*.

Už zo samotných názvov jednotlivých príspevkov je zrejmé, že hlavnou tézou a východiskom

skúmania sa stal pojem *governance* a jeho význam pre politiku lesníctva v Slovenskej republike. Seminár sa predovšetkým pokúsil definovať pojem *governance* ako taký. Pre mnohých zúčastnených ide o nový pojem, s pôvodom v politológii. *Governance* sa do slovenského jazyka prekladá rôzne, z čoho neskôr môže dojsť k nedorozumeniam – napr. správa, spravovanie, vláda, riadenie. V podstate vo všetkých z týchto slovenských ekvivalentov môžeme nájsť určitú zhodu s anglickým pôvodným významom, avšak pre potreby seminára sa používal anglický originál slova. Ako sme načrtli vyššie, z príspevkov autorov vyplýva, že *governance* možno skúmať z rôznych uhlov. Na seminári odzneli všetky relevantné príspevky okrem *governance* v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a multi-level *governance*. Vertikálne spektrum výkladu pojmu *governance* je teda široké.

Definícia pojmu *governance* je zložitá a je pravdou, že autori ju zvyčajne chápu odlišne, zovšeobecnené je to predovšetkým výkon moci na rôznych stupňoch, ktorou sa spravujú veci vo verejnom záujme. Vznik tohto pojmu súvisí so vznikom moderného štátu, kedy sa už aj iní ako štátni aktéri, tzv. neštátni alebo mimovládni, začínajú zaoberať verejnými záležitosťami. Medzi nich zaraďujeme na jednej strane občiansku spoločnosť, ktorá sa aktivizuje aj v oblasti lesného hospodárstva a lesníckej politiky. Na strane druhej sa Slovenská republika ako súčasť Európskej únie čoraz viac dostáva pod kontrolu a spravovanie komunitárnych orgánov, čím sa má zabezpečiť koordinácia v oblasti lesníckej politiky na území všetkých členských štátov. Takýmto spôsobom sa zdieľajú hlavne skúsenosti a vzorové riešenia medzi štátmi.

Na úrovni štátu dochádza tiež k polarizácii výkonu moci v oblasti lesníckej politiky, čoho príčinou je najmä horizontálne delenie moci medzi štát, samosprávy a mestá.

Okrem problematiky, ktorá sa zamerala primárne na výkon *governance* v rámci štátu, prednášajúci načrtli aj formu výkonu *governance* na úrovni podnikovej, regionálnej a globálnej, čím rozdelili tento pojem podľa horizontálnej úrovne. Globálny *governance* ako forma spravovania je úplne novým konceptom politiky aj čo sa týka lesníckej politiky.

Preto je jeho prezentovanie na seminári prínosom pre celú oblasť lesníckej politiky, ktorá sa v tomto smere zatiaľ vyvíja. Práve na globálnej úrovni by v budúcnosti mohlo dôjsť k najlepšiemu zdieľaniu vzorových riešení.

Dôležitým a ďalším ústredným zistením je, že oblasť lesného hospodárstva nie je izolovaným prostredím, ktoré sa rozvíja samo o sebe. Toto chápanie problematiky je kľúčovým, hlavne pre osoby, ktoré sa zaoberajú priamo výkonom lesníckej politiky. Preto je aj cieľom projektu spojiť odborníkov na lesnícku politiku a verejnú politiku k čo najlepšiemu pochopeniu a následnému prezentovaniu dôležitosti lesníckej politiky a jej prelínaniu s ostatnými odvetvami, ako je napr. rozvoj vidieka, životné prostredie, energetika, trvalo udržateľný rozvoj, vodné hospodárstvo. V tejto súvislosti je potrebné zabezpečiť koordinovanosť jednotlivých politík, teda aj tých, ktoré sa len okrajovo dotýkajú lesného hospodárstva.

Teória governance by mala slúžiť ako teoretický základ projektu. K metodologickému východisku patria mnohé analytické prístupy, ktoré sa používajú pri spracovávaní podobných projektov, napr. top down (zhora nadol), ktorý sa používa na zanalyzovanie programov, stratégií, správania sa aktérov, politických sietí a vzťahov medzi aktérmi. Ďalej sa aplikuje aj metóda bottom up (zdola nahor), ktorou sa spracovávajú najmä siete

v rámci lesných podnikov, vzorové príklady pri kooperácii lesných podnikov a faktory úspešnosti z pohľadu lesných podnikov. Okrem analyzovania dokumentov a práce so statickým materiálom sa na spracovanie využíva aj aktívnejšia dotazníková metóda a forma interview.

Cieľom seminára bolo najprv informovať o projekte IPOLES a jeho teoretických východiskách a následne spojiť všetkých aktérov, ktorý sa zapájajú do governance v oblasti lesníctva či už vo vertikálnom alebo horizontálnom spektre. V rámci diskusií sa hlavne zdieľali najlepšie skúsenosti v rámci výkonu lesníckej politiky jednotlivých účastníkov seminára. Okrem diskusií mali zúčastnení možnosť sa písomnou formou vyjadriť k problematike a podať vlastné návrhy na zlepšenie kooperácie, prípadne svoje postrehy, ktoré sa týkajú projektu. Kooperácia čo najväčšieho počtu aktérov z oblasti lesníckej politiky je kľúčovou pre jednotné riadenie a zabezpečenie integrity v tejto oblasti lesného hospodárstva.

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0692-07.

Jana LÁSKOVÁ
NLC-LVÚ Zvolen
T. G. Masaryka 22
SK – 960 92 Zvolen